

ezekre vonatkozóan érvényes határozat hozható nem volna. Csak annyit mond, hogy miután a kartelltvény az eddigi joggal ellentétben a választott bírósági ítéletnek karteljogi szempontból való anyagi felülvizsgálását megengedi, a választott bíróság nem tekinthet érvényesnek egy kartelljogi-
lag érvénytelen megállapodást, hanem ezt ignorálnia kell, mintha a törvénybe ütköző megállapodás egyáltalán nem jött volna létre.

A fentiekből megállapítható, hogy a nyilvánosság a kommuniké szűkszavú vázlatából a kartellbíróóság ítéleteinek jelentőségét és horderejét illetően nagyon homályos képet nyert és hogy talán célszerűbb volna az ilyen közléseket egészen mellőzni. A kartelltvény nem zárja ki a nyilvánosságot, — a tervezet ilyen irányban provideált rendelkezéseit a végleges szöveg nem vette át — s így tehát a közönség a kartellbíróóság ítéleteihez könnyen hozzáférhet s az ítéletek méltatását nyugodtan átengedhetjük a szak- és napisajtónak.

A fenti eddig egyedül nyilvánosságra hozott ítélet kénytelen volt abban a kérdésben is állást foglalni, hogy a néhány alperessel szemben pervesztes kincstár kötelezhető-e ezen alperesek javára a perköltségek viselésére. Ezek a szegény alperesek a választott bíróság eljárása ellen kifogást emeltek, a felperes jogát az első tárgyaláson fenntartás nélkül elismerték és ezzel a kartellbíróóság kétségtelen megállapítása szerint a kereset indítására okot nem szolgáltattak. Ennek ellenére a kincstárt költség fizetésére kötelezni nem lehetett, mert — és ezt az indokolás szinte bocsánatkérőleg emeli ki — a kartelltvény ezt elvileg kizárja. Ezeknek az alpereseknek tehát a felperesi hatóság teljesen indokolatlan fellépése esetleg jelentékeny erkölcsi és anyagi kárt okozott anélkül, hogy legalább é kár megtérítését igényelhetnének. Ime a törvény fogyatékosága, amire a kritika anakidején nyomatékosan, de sajnos, eredménytelenül mutatott rá.

M.

Fegyelmi bíraskodás magánjogi szolgálati viszonyban.
Bírói gyakorlatunk a szolgálati viszony keretében létesített fegyelmi bírósági határozatoknak igen nagy tekintélyt tulajdonít és ismételten tartalmaz bírói gyakorlatunk szinte jogtételszerűen stilizált olyan kijelentéseket, hogy a fegyelmi bíróság határozata a rendes bíróságok részéről felülvizsgálat tárgyát azon szempontból képezheti, hogy a fegyelmi bíróság határozatát a szolgálati rendtartás eljárási szabályainak betartásával hozta-e meg, továbbá, hogy az a tény, amelynek fenforgását a fegyelmi bíróság bizonyítottan látta, a szolgálati rendtartás értelmében a fegyelmi bizottság által minősített fegyelmi vétséget képez-e és hogy ezen fegyelmi vétség miatt helye van-e a szolgálati rendtar-

tás értelmében a kiszabott fegyelmi büntetés alkalmazásának. Amennyiben tehát a fegyelmi bíróság alakilag szabályszerűen a fegyelmi vétség tényét megállapította, a rendes bíróság el van zárva attól, hogy a fegyelmi bíróság ténymegállapítását valósága szempontjából, megvizsgálhassa. Az alkalmazottnak tehát nincs meg az a jogi lehetősége, hogy a fegyelmi bíróság ténymegállapításaival szemben a rendes bíróság előtt igazolja a terhére rótt vétség, vagy cselekmény el nem követését. A Kúria P. II. 1424/1930. számú határozatában most ugyanezen elv következtetéseit a munkaadóval szembeveti el. A rendes bíróság előtti per során megállapította a bíróság a fegyelmi eljárás két szabálytalanságát, nevezetesen, hogy a terhelt a vizsgálat szakában nem hallgatott meg és hogy a fegyelmi ítélekezésre hivatott fegyelmi bizottság a szabályzatban előírt 7 tag helyett, 6 tagból állott. Ez okból a fegyelmi határozatot a bíróság hatálytalannak tekintette, mintha az meg sem hozatott volna. A szolgálatadó vállalat erre a bíróság előtt kísérelte meg annak bizonyítását, hogy a tisztviselő a terhére rótt fegyelmi vétséget elkövette. Az alsó bíróságok a bizonyítást e tekintetben mellőzték és a Kúria a bizonyítás mellőzésére alapított felülvizsgálati panaszt elutasítja azzal, hogy „a fegyelmi eljárás garanciális természetéből folyik, hogy miután az elbocsátás csak fegyelmi úton történhetik, a bíróság nem pótolhatja az eljárás szabálytalan voltát azzal, hogy a felperes terhére rótt cselekmények fenforgását maga dönti el. Az érvénytelen fegyelmi határozattal szemben nincs helye a rendes bíróság előtt arra vonatkozó bizonyításnak, vajjon felperes a terhére rótt és az elbocsátást maga után vonó cselekményeket elkövette-e. A tényállás e részben való megállapítása mellőzésével tehát a fellebbezési bíróság jogszabályt nem sértett”. Kétségtelen, hogy a munkaadó és a munkavállaló egymásközötti egyenlőségét tekintve a Kúria úgy a munkavállalóval, mint most már a munkaadóval szemben is érezteti a fegyelmi bírósági határozat tekintélyét, de fölöttébb kétséges, hogy vajjon maga az elv, a fegyelmi határozat bírói felülvizsgálati határainak ily erős korlátozása helyes-e? Különösen meggondolandó, hogy bíróságaink oly fegyelmi bíróságokkal szemben is ezt a respektust tanúsítják, amely fegyelmi bíróság minden törvényi felhatalmazás nélkül tisztán a munkaadó vállalat autonóm elhatározásnak köszönheti létét. Az ilyképen teljesen magánjellegű bíróság határozata szélesebb körben nyert elismerést, mint a közokirat, amellyel szemben az ellenbizonyítás meg van engedve, sőt ha a szolgálati fegyelmi eljárás újrafelvételéről intézkedést nem tartalmaz, a fegyelmi bíróság határozata a rendes bírósági ítélettel szemben is erősebben van körülbástyázva, mert

a rendes bírósági ítélettel szemben is ott van a per-újítás lehetősége. A Kúria gyakorlata mellett szól nyilván az a szempont, hogy a fegyelmi határozattal az ügy nyugvópontra juttassék, mintegy záróköhöz jusson; de ha még a bírói ítélettel szemben is az anyagi igazság érdekében az újított per keretében meg van adva az újraevaló elbírálás lehetősége, az ügy lezártságának előnye nem ellensúlyozhatja az anyagi igazság elnyomásának, az anyagi igazság kideríthetése elé állított akadálynak igazságtalanságát.

B. S.

Katonatiszti nyugdíjból származó pénz előzetes elkötelezése. A Kúria P. III. 7541/930. sz. ítéletével (Jogi Hirlap 1931. 1191. sz.) eldöntött eset tényállása a következő: Nyugdíjazás előtt álló katonatiszt arra kötelezi magát, hogy menyasszonya kislánya javára folyószámlát fog nyittatni és majdani nyugdíjának — melynek összegszerű nagysága ekkor még ismeretlen — felére be fogja fizetni, hogy ez összeg a leány férjhezmenetelekor hozományként, avagy legkésőbb nagykorúsága elértekor kifizetessék. A tiszt ezután elveszi menyasszonyát, de csakhamar elválnak. A tiszt nem teljesíti vállalt kötelezettségét. Az anya, mint t. és t. gyám keresetét az elsőbíróság elutasítja, a tábla marasztal, de a Kúria az elsőfok ítéletét hagyja helyben azon indokolással, hogy az 1918:XXII. t-c. 8. §. értelmében tiszt nyugdíjra harmadik személy jogot nem szerzhet.

Ezen ítélet álláspontját nem oszthatom. Alperes nyugdíját nem terhelte meg, el nem zálogosította, nem engedményezte, azt a szerződés szerint is egészében felvehette s a nyugdíj csak a vállalt kötelezettség nagyságának meghatározójaként szerepel, melyért az adós minden lefoglalható vagyónával felel (nyugdíjával tehát éppen nem). Hogy a kötelezettség mérve a „nyugdíj” szó használatával határozott meg: lényegtelen.

Más szempontból: A nyugdíj kötelmi fogalom, mely mint kötelem, a kifizetéskor (élvezője kezéhez) per solutionem megszűnik. E perctől nincs nyugdíj, csak pénz, melyet a törvény fokozott védelme nem illet. Ez a pénz is arra való, hogy a nyugdíjas elköltse, akár real-contraktusokkal, akár előzetes obligálás után. Érzésem szerint a Kúria döntésének alapja nem is a dogmatikus megfontolás, mint inkább ama méltányossági szempont volt, hogy nem akarta álperest egy számára idegen gyermek javára fizetésre kötelezni, kinék anyjához azt már házassági kötelék sem fűzte.

Dr. Székely János.

Törvénykollízió munkaszerződésnél. A munkaszerződésre vonatkozóan nemcsak hazai jogunkban, hanem a külföldi joggyakorlatban is kevés nemzetközi magánjogi eset fordul elő. Érdekes szemügyre venni a Kúria egyik újabb határozatát, melynek indokolása ugyan egész rövid, a döntés maga azonban figyelmet érdemel: Külföldi munkaadó szolgáltatásban álló magyar ál-